

عنوان مقاله:

رابطه لذت، فضیلت و سعادت در اندیشه سنکای رواقی و امام خمینی (ره)

محل انتشار:

فصلنامه نقد و نظر، دوره 24، شماره 96 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

احمد کریمی (نویسنده مسئول) - عضو هیات علمی گروه کلام دانشگاه قرآن و حدیث، قم و تهران، ایران

مرضیه اسماعیلی - دانشجوی دکتری رشته اخلاق دانشگاه قرآن و حدیث، قم، ایران.

خلاصه مقاله:

تلقى خیر اندیشانه از لذت های سیری ناپذیر و سعادت انگاری آنها از یک سو، و لذت ستیزی به عنوان تنها راه رسیدن به سعادت از سویی دیگر، همواره دو سویه بحث برانگیز از تعاطی آدمیان با لذت بوده است. در جست و جوی پاسخ به این مسئله که سهم لذت در فضیلت و سعادت انسان چیست، این پژوهش با روش توصیفی تحلیلی به بررسی ماهیت و جایگاه لذت و ارتباط آن با فضیلت و سعادت از منظر سنکای رواقی و امام خمینی پرداخته است. سنکا باور دارد ارزش و خیر فی نفسه تنها در فضیلت است و سعادت، فضیلت معرفت به ماهیت واقعی اشیا و خارج از اراده بودن رخدادها و عمل بر وفق این بینش و رضایت حاصل از آن است. امام خمینی نیز خیر را در رسیدن به سعادت حاصل از فضایل عقلانی و الهیاتی می داند. هر دو متفکر با توجه به لذت گرایی روان شناختی دو راه متفاوت پیموده اند: سنکا با موضعی ضد لذت گرایانه، آن را اساسا مذموم می داند که حتی از خیر اندکش نیز باید چشم پوشید؛ ولی نظریه شبه لذت گرایانه امام حتی فضیلت را نیز از منظر لذت عقلانی حاصل تبیین کرده است. یافته های این پژوهش نشان داد هیچ یک از دو دیدگاه با وجود ارزش انگاری فضیلت نتوانسته است به طور کلی نقش لذت را انکار کند و حتی در دیدگاه امام، به ارزش ابزاری آن بسیار توجه شده است و رواقیان نیز به ضرورت امیال موثر در صیانت ذات اعتراف کرده اند و به نحو متناقضی حتی نتیجه فضیلت مندی را آرامش خاطری دانسته اند که خود به مفهوم لذت بسیار نزدیک است.

کلمات کلیدی:

لذت، فضیلت، سعادت، امام خمین(ره)، سنکا، رواقیان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1019524>

